

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 2 0 1 A 1 0 3 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2020. június 1., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy üres lap a vázlatkészítéshez.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsort. A kettő közül csak az egyiket válassza, vagy az irányítottat (1.), vagy a kevésbé irányítottat (2.)! A dolgozat terjedelme minimum 400–600 szó. Összesen 30 pont érhető el.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

1.	2.
☐	☐

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően! Ha rosszul fogalmazott, húzza át a szót vagy a mondatot, és írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot 0 ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

Üres oldal

1. Irányított irodalmi fogalmazás Nagy Lajos: Egy kisleány életének című novellájának részlete alapján

Gyuszi a korához képest kis termetű, vézna és sápadt gyerek. A szülei azt szeretnék, ha Gyuszi sokat enne, annyit, hogy elkezdene rohamosan nőni és erősödni. Etetik tehát minden áron, azazhogy etetnék, de Gyuszi nem eszik. Kínálják a szülei, kérlelik, könyörögnek neki, majd fenyegetik, néha meg is verik, de hiába, Gyuszinak nem kell az étel. [...] A szülők Gyuszi esetében hárman vannak, apán, anyán kívül a nagyanya is [...].

Valamikor, egészen kicsi korában, még evett Gyuszi, a szülei azonban erre már nem emlékeznek. Egyáltalán nem tudnának tehát arra a kérdésre felelni, hogy mikor és miért hagyta abba Gyuszi az evést. [...]

Orvosnál is jártak már Gyuszival [...]. Az orvos jó volt Gyuszihoz, mert nem kérdezett tőle semmit. Beszélt ugyan hozzá, kedvesen és jóakarattal, de kérdést csak a szülőkhöz intézett. Azután szigorú is volt az orvos, de megint csak a szülőkhöz. Azt mondta, hogy tulajdonképpen őket kellene kezelésbe venni. Mert nem tudnak bánni a gyerekekkel.

Gyuszi mintha mindent értett volna, végtelen hálát érzett az orvos iránt. De azután az orvosra is gyanakodni kezdett, mert végeredményben az is etetni akarta őt, amikor így rendelkezett: – Sohasem szabad a gyermeket kínálni. Hagyni kell őt. Ha majd megéhezik, és különösen, ha látja, hogy nem törődnek vele, akkor majd szépen elkezd enni magától. [...]

Tegnap éppen vasárnap volt, s Gyusziéknál finom ebédet készítettek. [...] A mama behozta a csirkelevest. Ahogy a tálalást letette az asztalra, Gyuszi abban a pillanatban leugrott a székről, és kiszaladt a szobából. Még a lakásból is ki akart szökni, az előszobaaajtóban érte utol a nagyanyja:

- Gyere vissza, kisleány.
- Nem megyek! – kiáltotta Gyuszi.
- Gyere vissza, édesem. Egyél egy kis leveskét. [...]

A nagymama megpróbálta Gyuszi kezét lefejtetni a kilincsről, de nem tudta. [...] A felnőttek teljes létszámban állták körül Gyuszi kezét, de – egyelőre az volt a szerencséje – egymás ellen fordultak:

- Te csak menj be, Annus! – mondta a nagymama izgatottan. – Te nem tudsz a gyerekekkel bánni. Az anya csupán ránézett a nagymamára, és elhallgatta, amit hirtelen gondolt. [...]

Az apa megfogta a Gyuszi karját:

- Gyere vissza az asztalhoz, kisleány, mert megverlek. [...]

Az apa megragadta Gyuszi kezét, a levegőbe emelte [...], s vitte befelé. Gyuszi sírt, rugdalózott, üvöltött. Az apa lenyomta egy székre:

- Ha moccanni mersz, hát... majd meglátod!

A leves ezalatt langyossá hűlt. Utálattal kanalazták: apa, anya, nagymama. Gyuszi csak ült, nem moccant, de a kanálhoz nem nyúlt. [...]

És nem evett sem húst, sem főzeléket. Iszonyodott az ételektől, úgy iszonyodott, mint ahogy az éhező vágyakozik rájuk. [...] A felnőttek már nem kínálták, komor tekintettel hallgattak. Ők azért ettek, gépiesen, megszokásból [...]

A felnőttek, elfáradva a viharban, de meg mert úgysem tudtak volna egymáshoz szólni, lefeküdtek, hogy majd alusznak félórát. Az apa sóhajtott, az anyának titokban kicsordult a könnye, a nagyanya arra gondolt, hogy jobb lenne már meghalni. Azután ebbe is belefáradtak, és szépen elaludtak. [...]

Gyuszi egyszer csak elmászott az ágy alól, [...] hirtelen megindult és odasietett az ebédlőszekrényhez. [...] A szekrényen ott állott a süteményes tál. Gyuszi levett róla egy darab rétest, megevett egy darabot, azután egy másikat, majd egy harmadikat. [...] Jóllakott. Elégedetten felsóhajtott.

(Kettős kör: Elbeszélések szülőkről, gyerekekről, Bp., Kozmosz Könyvek, 1980, 148–153.)

Szempontok:

- Ismertesse a novella témáját és az írói elbeszélésmódot!
- Mutassa be Gyuszit és a családját! Vizsgálja meg, milyen problémával küzd a család, majd azt, miként viszonyulnak a felnőttek a gyermekhez és a problémához! Fogalmazza meg, milyen Gyuszinak az evéshez való viszonya!
- Fejtse ki a véleményét arról, miben ragadható meg a felnőttek felelőssége a kialakult helyzetben! Aktualizálja a szövegben leírtakat! Foglaljon állást arról, meddig „mehet el” a szülő a gyermeknevelés folyamatában!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

2. Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Odze György: A máltai félpenny¹ című novellája alapján

Faludi Kati nagyon szép lány volt. [...] A szüleink is jó barátságban voltak, összejártak, időnként náluk töltöttük a hétvégét Zamárdiban, a nyaralójukban. Egyszer, egy ilyen hétvégén állapodtak meg abban, hogy Kati eljöhet velem Londonba. Én amúgy is utaztam volna a nagybácsikámhoz, Fleischmann Dezsőhöz egy hónapra nyelvet tanulni, valójában azért, mert szerettem Londont. Meg a világot látás, ez érdekelt.

– Vigyázz rá! – mondta Faludi anyuka a repülőtéren. – Kati érzékeny kislány, érzékeny és visszahúzódó. Persze, feleltem, de fogalmam sem volt, hogyan kell vigyázni valakire.

Dezső bácsinál laktunk, Golders Greenben, ahol egyedül élt szerény, emeletes házában, amióta Emma néni néhány évvel korábban meghalt. Természetesen Kati kapta a vendégszobát, nekem az alagsorban jutott ágy.

Fleischmann bácsi reggel munkába ment, volt egy kis bélyegkereskedése a Finchley Roadon. Nem keresett vele sok pénzt, inkább az ismerősei jártak be nézelődni, ő azonban szerette ezt az életet.

Mi meg jártunk a nyelviskolába. Délután otthon tanultunk, egyszer-egyszer moziba mentünk, aztán sétáltunk a Hyde parkban.

Faludi anyuka minden nap telefonált, megkérdezte, hogy vagyunk. – Jól vagyunk – felelte minden nap Kati. – Hogy megy a tanulást? – kérdezte minden nap Faludi anyuka. – Jól megy – felelte minden nap Kati.

Esténként a nappaliban üldögéltünk, televíziót néztünk, iszogattunk. Fleischmann bácsi mesélt a bélyegeiről. Meg is mutatta a legértékesebbeket, még a híres máltai félpennyst is. – Ez százezer dollárt ér – mondta büszkén. – De nem adom el. Lesz majd, akinek többet is megér. – Miért ilyen értékes? – érdeklődött Faludi Kati. – Százezer dollár, az nagyon nagy pénz. Akkoriban három dollárt kaptunk a rokonlátogató útlevéllal, Faludi bácsi adott még öt fontot, amit Kati a bugyijában csempészett ki a vámvizsgálaton. – Azért, mert hibás – mutatta Fleischmann bácsi lelkesen. Mindig örült, ha valakit érdekeltek a bélyegei. Még kicsit nézegettük, aztán Fleischmann bácsi visszatette a páncélszekrénybe.

Szombat este kerestünk egy táncklubot, hogy elköltsük Faludi apuka öt fontját. Kölcsönkértük Dezső bácsi öreg Fordját, én vezettem. Füst volt, hangos zene volt, sokan voltak. Hiába, ez London, gondoltam. Végre élünk! Ittunk, táncoltunk, aztán Kati eltűnt a tömegben, hiába kerestem, nem találtam.

Másnap délben jött haza egy magas, sportos, bőrzakót viselő fiatalemberrel. – A vőlegényem – mondta. – Amerikai egyetemista. Hozzá költözöm. Fleischmann bácsival néztük, ahogy csomagol, azután elmentek. Este felhívtam Faludi anyukát, és elmondtam, hogy mi történt. – És csak úgy elment? – kérdezte. – Igen – feleltem. – Hát vigyázhattál volna rá jobban is – nagyon mérges volt. – És miből fognak megélni? – érdeklődött tovább Faludi anyuka. – Fogalmam sincs – mondtam, Faludi anyuka pedig letette Budapestén a kagylót. Fleischmann bácsi töltött egy kis likórt. – A megélhetéssel egy ideig nem lesz gondjuk – mondta, miután koccintottunk. – Miből gondolod? – kérdeztem. – Biztosan tudom. Elvitte magával a félpennyst. Erre ittunk.

(Nők Lapja, 2014/1. 69. oldal)

¹ A penny az angol font váltópénze. 1 angol font 100 pennyt ér.

P 2 0 1 A 1 0 3 1 2 0 7

Szemponatok:

Ismertesse a novella témáját és az írói elbeszélésmódot! Írja le, milyen előzmények után kerül ki a két fiatal Londonba! Jellemezze angliai életüket! Mutassa be Dezső bácsit, a bélyeget és a szereplők viszonyát a ritkasághoz! Foglalja össze, mit követett el Kati! Értelmezze és aktualizálja a következő közmondás igazságtartalmát: *Nem mind arany, ami fénylik!* Fejtse ki véleményét arról, miként alakítják az új társadalmi viszonyok a fiatalok értékrendjét!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

A series of 25 horizontal lines spaced evenly down the page, providing a template for writing or drawing.

Üres oldal